

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

Onze Vader

„Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.” Zo vat de evangelist Mattheüs de inhoud van de prediking waarmee Jezus zijn optreden begon, kort samen (Mt. 4:17). In de hoofdstukken 5 t/m 7 geeft de evangelist dezelfde prediking breder weer in de bekende Bergrede. Dezelfde prediking, want heel de Bergrede is één grote oproep om het Koninkrijk der hemelen binnen te gaan.

In die Bergrede, waarin alles draait om het ingaan in het Koninkrijk, leert Jezus zijn discipelen ook, hoe ze bidden moeten. En als voorbeeld van hoe een gebed eruit hoort te zien, geeft Hij het 'Onze Vader'. Het ligt dus voor de hand, dat we, om dit gebed goed te verstaan, het moeten zien in het kader van de prediking van het Koninkrijk. Het blijkt dan het gebed te zijn van Gods volk, dat onderweg is naar Gods Koninkrijk, de nieuwe aarde, zoals eens Israël op weg was naar het land Kanaän. In de komende weken willen we dan ook het gebed des Heren in dat licht bezien. Daarbij zullen we ook geregeld parallellen trekken met de geschiedenis van Israël op zijn reis door de woestijn.

Het 'Onze Vader' is het gebed van Gods volk. Dat blijkt reeds uit het eerste woord: 'onze'. Ook verderop is telkens sprake van 'ons' in plaats van 'mij' of 'mijn'. Jezus leert ons bidden in het meervoud, een meervoud waar Hij zichzelf als Leidsman onzer behoudenis bij insluit. Daarbij schaamt Hij zich niet ons zijn broeders te noemen: Hij leert ons met Hem zijn Vader aan te spreken als onze Vader.

Het woord 'vader' drukt nauwe verbondenheid en toegewijde zorg uit, maar ook gezag. We mogen kinderlijk op God vertrouwen, maar we moeten ook kinderlijk ontzag voor hem hebben.

Heel uitdrukkelijk leert Jezus ons tot God bidden als tot 'onze

DOOR H. J. BRUINS VLAARDINGEN

Vader in de hemel', zoals Hij het trouwens in de Bergrede telkens heeft over 'uw hemelse Vader'. „Onze God is in de hemel; Hij doet al wat Hem behaagt.” Dat zeggen de gelovigen in Psalm 115, wanneer de heidenen spottend vragen: „Waar is hun God?” Die heidenen hebben zelf afgoden van zilver en goud, zichtbaar en tastbaar; je hoeft je bij die goden nooit af te vragen, waar ze zijn. Maar daar staat tegenover, dat ze werk van mensenhanden zijn. Net als bij een computer kun je er niet méér van verwachten dan je er zelf ingelegd hebt.

Maar onze God is in de hemel. Dat betekent, dat we niet over Hem kunnen beschikken. Maar daar staat tegenover, dat Hij ook niet onderworpen is aan de aardse wetten van oorzaak en gevolg, zoals de mensen en hun zelfgemaakte goden. Onze God en Vader is in staat ons echte verlossing te brengen, omdat Hij onze hemelse Vader is.

Door de toevoeging 'die in de hemelen zijt' wil Jezus ons leren bidden in het besef, dat het Koninkrijk waarnaar we op weg zijn, niet iets is wat uit de aarde voortkomt. Het moet van 'boven' komen, van een Vader die oneindig ver boven het aardse verheven is, anders komt het er eenvoudig niet. Dezelfde gedachte vinden we

ook uitgedrukt in de woorden „gelijk in de hemel, zo ook op de aarde”. Deze horen niet alleen bij de derde bede, „uw wil geschiede”, maar ook bij de eerste twee. Wat we bidden is: zoals het nu reeds in de hemel is, moge het zo ook worden op de aarde. De heiliging van Gods naam, zijn Koninkrijk en het geschieden van zijn wil zijn al werkelijkheid in de hemel, de plaats waar God troont, en vanwaar Hij zijn macht uitoefent. Op aarde is dat nog niet ten volle het geval, maar de gemeente bidt, dat het ook daar zo worden mag, dat de Vader, die in de hemel is, vanuit de hemel zijn heil zal vestigen op de aarde, waar wij mensen wonen, zodat hemel en aarde één zullen worden.

Het eerste waarvan Jezus ons leert bidden, dat het op aarde net zo werkelijkheid mag worden als in de hemel, is, dat Gods naam geheiligd wordt. De bede is in de lijdende vorm gesteld, zonder dat met zoveel woorden gezegd wordt, door wie Gods naam geheiligd moet worden, door God zelf of door ons mensen.

In het Oude Testament treffen we beide aan: in Ezechiël 36 is het God zelf, die zijn naam heiligt, in Jesaja 29 is het Gods volk.

In Ezechiël 36:19 e.v. lezen we, dat de heidenen, toen de Here de Israëlieten in ballingschap stuurde, zeiden: „Dezen zijn het volk des HEREN, maar toch moesten zij weg uit zijn land.” Zo werd Gods heilige naam, zijn reputatie als trouwe Helper van zijn volk, bij de volken ontheiligd, en wel door de Israëlieten, want het was door hun schuld, dat zij weg moesten uit Kanaän.

Maar de Here laat het er niet bij zitten. In vs. 23 zegt Hij: „Ik zal mijn grote naam, die onder de volken ontheiligd is, die gij temidden van hen ontheiligd hebt, heiligen; en de volken zullen weten, dat Ik de HERE ben, luidt het woord van de

Inhoud

- 177 Drs H. J. Bruins,
Onze Vader
- 178 Drs H. Smit,
De heilige maskerade
- 179 Ir. A. W. Biersteker,
Fiskale Rariteiten
Over uw fiscaal nummer
- 180 Drs H. Smit,
Christelijke vrijheid —
wat is dat?
- 182 Drs P. J. van Kampen,
Eens of steeds opnieuw?
IV. De „Slapende Profeet”

Here HERE, wanneer Ik Mij voor hun ogen aan u de Heilige zal betonen.” Dat zal Hij doen door zijn volk te verlossen en het terug te brengen naar zijn land.

Het is dus in de eerste plaats God zelf, die zijn naam heiligt, die door zijn verlossende daden laat zien, dat Hij de naam Heilige Israëls terecht draagt. Dat heeft Hij reeds gedaan bij de bevrijding van zijn volk uit Egypte. Toen verwachtte Hij van zijn Israëlieten, dat zij ook Gods naam zouden heiligen door als bevrijde mensen te gaan leven. Zij echter maakten door hun zonden de verlossing ongedaan en ontheiligden daarmee de naam van God. De Here echter zal zijn volk opnieuw verlossen en zo zijn naam opnieuw heiligen.

Over die nieuwe verlossing, waarop het volk zal reageren door nu eindelijk Gods naam ook te heiligen, gaat het in Jes. 29:22 e.v.: „Jakob zal nu niet meer beschaamd staan en zijn aangezicht zal niet meer verbleken. Want wanneer hij en zijn kinderen het werk mijner handen in hun midden zien, dan zullen zij mijn naam heiligen en zij zullen de Heilige Jakobs hei-

ligen en voor de God van Israël ontzag hebben." Als we bidden „uw naam worde geheiligd”, vragen we dus: Here, wilt U ons, uw volk, verlossen en maken dat wij U als Verlosser erkennen, niet alleen met de mond, door U te loven en te danken, maar ook met de daad, doordat we als verlost mensen gaan leven. We bidden dan, dat het op aarde mag worden zoals in de hemel, want in de hemel wordt God reeds ten volle als Verlosser van zijn volk

erkend door de engelen, die Hem het driemaal heilig en het 'Ere zij God' toezingen. Bij de geboorte van Christus hebben zij dat 'Ere zij God' ook reeds op aarde aan ons mensen voorgedragen. Het wachten is nu op het moment dat wij dat lied ten volle zullen kunnen meezingen, wanneer de verlossing volkomen zal zijn. Dat moment bidden we naar ons toe, wanneer we bidden „uw naam worde geheiligd”.

De heilige maskerade

INLEIDING

Het is voor de boze vijand een erezaak ons van het geloof in Christus af te trekken. Er zijn helaas heel wat wegen, waarlangs hij ten aanval kan optrekken. Zo kan hij trachten ons besef van zonde- en schuld te ondermijnen. Slaagt hij daarin, dan zullen we immers een heilige begeerte hoe langer hoe meer gaan missen: de begeerte om de vergeving van de zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken (Zondag 44, Vr./Antw. 115). En dan verdwijnt Christus zelf naar de achtergrond van ons leven. Hij wordt zo iets als het oude familieportret, dat we niet wegdoen - o neen! - maar dat we bewaren op de zolder van ons levenshuis. Maar hoe komt nu die ondermijning van het echte zondebesef tot stand? Daarover zou heel veel te zeggen zijn. Het lijkt me niet slecht om op enkele van die aanvalswegen en aanvalswijzen van de vijand (en van ons eigen vlees!) wat nader in te gaan. Zonder dat we ook maar een schijn van volledigheid zullen bereiken. De eerste „weg” is al aangeduid door de titel van dit artikeltje: De heilige maskerade.

De zedelijke mantel van de geldzucht

„Want de wortel van alle kwaad is de geldzucht”, zegt Paulus (1 Tim. 6:10). Dat behoefde Paulus niet uit te vinden. Dat had hij om zo te zeggen aan den lijve ondervonden. In Philippi bijvoorbeeld. Daar had Paulus een dienstmeisje verlost van een waarzeggende geest. Maar haar eigenaars namen het niet, dat hun kans op voordeel zomaar verdween. Zij sleepten Paulus en Silas naar de overheid en zorgden ervoor, dat zij in de gevangenis kwamen. De geldzucht dreef hen tot een grote aanval op de predikers van het evangelie en op het Koninkrijk van God. En die aanval had wat hen betreft ook maar dodelijk moeten zijn. Maar dan treft ons toch iets eigenaardigs. De „wortel geldzucht” komt in het hele stuk niet voor! Die geldzucht is eerst eens naar haar eigen garderobe gegaan en heeft een passend gelegenheidsgewaad gekozen en aangetrokken. Zij heeft zich recht stichtelijk verkleed. Want hoe luidt de beschuldiging?

DOOR H. SMIT BARENDRECHT

„Deze mensen brengen onze stad in rep en roer, daar zij Joden zijn, en zij verkondigen zeden, die wij als Romeinen niet mogen aanvaarden of volgen” (Hand. 16:20 v.). De beschuldigers ontpoppen zich als verdedigers van de openbare zedelijkheid en maken daarmee aanspraak op het diepe respect van allen! Philippi was een Romeinse kolonie (Hand. 16:12). De bevolking bestond niet uit Macedoniërs maar uit Romeinen: soldaten en oud-soldaten. De zeden, gewoonten en wetten, waarnaar men leefde, waren niet de macedonische maar de Romeinse. Het Romeinse burgerschap, de Romeinse zeden, de Romeinse wetten! En daar waren ze knap trots op ook. Burgers van de wereldhoofdstad Rome! Paulus maakt daar nog gebruik van als hij in zijn brief aan de Philippenzen zegt:

„Want wij zijn burgers van een rijk in de hemelen...” (Phil. 3:20). Die Romeinse kolonisten begrepen aanstonds wat Paulus bedoelde! En wij begrijpen intussen heel goed, hoe knap en slim de eigenaars van het dienstmeisje hun beschuldiging tegen Paulus hebben ingekleed. De geldzucht heeft zich gekleed in een passend gewaad. Heilige maskerade! Nu zult u misschien zeggen, dat dit alles behoorde tot de „verkoopstechniek”. Met geldzucht win je de aandacht en de achtting niet. Met zedelijkheid wel. Vandaar! Dat is wel juist maar niet helemaal juist. Ik denk, dat de eigenaars niet alleen de anderen met hun hoog zedelijk peil hebben bedrogen, maar ook... zichzelf. Een mens wil tenslotte ook zichzelf hoogachten. En als je dan zo in vervoring raakt op het stuk van de Romeinse zedelijkheid, dan ga je tenslotte ook met ontroering naar jezelf luisteren. En dan geloof je maar al te graag van jezelf, dat het geld niet het hoogste is - natuurlijk niet! - maar dat je in brand staat voor de goede zeden!

De godsdienstige mantel van de geldzucht

Ook in Efeze is het gebeurd, dat de geldzucht haar garderobe inspecteerde en een gewaad koos uit de rijke voorraad. Weer een ander gewaad dan in Philippi. Nog mooier. Een godsdienstig gewaad! Als je dat leest in Hand. 19:21-40, dan kun je af en toe een glimlach nauwelijks onderdrukken. Paulus' prediking bewerkt, dat de zilveren Dianatempeltjes niet meer zo goed van de hand gaan als tevoren. De belangstelling voor deze amulet-soeveniers en souvenir-amuletten neemt af naarmate het ware geloof in Christus toeneemt. Dan komt er een flinke rel onder leiding van Demetrius, de zilversmid! Lucas noemt in vers 24 - hoe argwanend toch! - uitsluitend de geldelijke voordelen die nu aan het verdwijnen zijn. Demetrius noemt in vers 25 v. niet alléén de derving van inkomsten, maar óók het eerverlies van de grote godin wier naam immers aan de tempeltjes verbonden is. Maar in de volgende grote volksofstand gaat het in het geheel niet meer om de verdiensten van de zilversmeden, maar om de eer van Diana de grote godin! Zie maar de inleidende „call” in vers 28 en de twee uren durende Diana-roep in vers 34. Een fraaie vergelijking van het motief! Het deed me denken aan een mopje, dat in de hoogtijdagen van Stalin

verteld werd. Een straat in Rusland heette eerst Leninstraat, toen Lenin-en-Stalinstraat en tenslotte alleen nog maar Stalinstraat!

Verglijding van de motieven! De geldzucht stond aan de start. Maar die geldzucht was voor Demetrius een heel slecht verkoopmiddel, al durft hij er onder zijn eigen vakgenoten nog wel over te praten. Een ander, veel heiliger motief komt daarnaast naar boven: de eer van de godin. En dat motief is uiteraard het blijvende en het winnende motief!

Toch heeft Paulus gelijk, als hij de geldzucht de wortel van alle kwaad noemt en blijft noemen. Toch moeten we ook hier naar mijn overtuiging niet denken, dat het bij Demetrius en zijn vakgenoten alléén maar een zaak was van verkoopstechniek. Natuurlijk is het zo wel begonnen. Maar als je toch twee uur de eer van je godin verhoogt, dan ben je helemaal vervoerd en ontroerd en meegezogen in die explosie van heilige godsdienstigheid. Dan „weet” je heel vast en heel zeker, dat het je natuurlijk niet om dat platte geld te doen is, maar dat hogere en heiliger motieven je geest beheersen. Al dat godsdienstige geroep maakt je dronken. Het sleept je mee. En een mens wil toch eigenlijk ook zo graag van zichzelf geloven, dat niet de lagere instincten hem drijven - o neen! -, maar dat hogere en heiliger drijfveren hem in beweging zetten. Een echt bekwaam bedrieger bedriegt ook zichzelf! In die heilige maskerade!

Niet slechts onder de heidenen!

De drang tot die heilige maskerade is bij de boze vijand zeer geliefd. Hij houdt er van. Wie anderen en zichzelf op deze wijze bedriegt heeft zich immers niet meer te generen. En hij heeft zich ook niet te bekeren. Wandelt hij immers niet in de sfeer van zedelijkheid, recht en godsdienst? En gaat het hem immers niet om al deze hoogheiligheden? Schijnbaar is het ook vandaag in geen enkele actie om het blote geld te doen! Neen, het gaat om het behoud van verworven rechten. En alle vakbondsleiders zijn edele verdedigers van recht en eed! Als je uren achtereen demonstreert en roept geloof je ook allerheiligst, dat het allemaal zo is. Net als de Efeziërs! Je hoeft je niet te schamen. Je hoeft je niet te generen. Je hoeft je niet te bekeren. Maar we moeten vooral niet denken, dat de heilige maskerade buiten de kerk blijft staan!

Satan vindt die maskerade zo fijn, dat hij die altijd weer wil importeren in het leven van de gelovigen. Het is mooi, als „de eer van Diana” een motto wordt, dat de geldbegeerte helemaal onzichtbaar maakt. Maar het is voor satan een opperste vreugde, als de eer van Christus zelf een motto wordt, dat allerlei zonden onzichtbaar maakt. Het is voor hem geweldig fijn, als de gelovigen gaan menen, dat ze zich niet behoeven te generen en dat ze zich niet behoeven te bekeren!

Ik heb het wel eens meegemaakt, dat er in een erfeniszaak grote ruzie ontstond tussen de (tweede) vrouw van de overledene en de kinderen uit zijn eerste huwelijk. Blijkbaar was het allemaal niet zo best en niet zo duidelijk geregeld. Maar het is ook mogelijk, dat geen enkele goede regeling meer hielp. Toen werd me gezegd, dat het natuurlijk niet ging om het geld - o, natuurlijk

niet! - maar om het recht! Men wilde vaders bedoeling, die een ieder voor zich haarfijn wist te beschrijven, eerbiedigen en méér niet! Toen heb ik gezegd, dat ik blij was, dat het niet om het geld maar om het recht ging, omdat het tot de onvervreemdbare christelijke rechten van de kinderen behoorde om wat centen te laten vallen. Ik mocht hun aanzeggen, dat de Here dat stellig nimmer aan hen zou verwijten. Maar terstond was ik een misleidende herder en een leraar die maar weer in de leerlingenbanken moest aanschikken om alle lessen nog eens over te doen! Een binnen-kerkelijke heilige maskerade!

Succes van satan

Wat is het een feest voor de boze vijand, als ook in de kerk, ook onder de gelovigen, die heilige maskerade opdringt. Als dáár „de eer van Christus” hetzelfde wordt als „de eer van

Diana” in Efeze! Als dáár het hoogheilige een schitterende en stichtelijke mantel wordt, die het vuile lichaam van kwade begeerte bedekt. Als dáár mensen gaan denken, dat ze zich niet behoeven te schamen, te generen, te **bekeren**. Dan overwint de zonde. Terwijl de goede begeerte om de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken kwijnt. Dan valt de kerk aan de wereld ten prooi. Hoogheilige woorden en uitdrukkingen staan er bij als de hoge muurresten van een vervallen kerkruïne. Christus wordt de afwezige, terwijl Hij nog wel wordt genoemd. Het gruwelijke kwaad, van de heilige maskerade!

Doorgrond mij, o God en ken mijn hart.

toets mij en ken mijn gedachten!

Zie, of bij mij een heilloze weg is,

en leid mij op de eeuwige weg! (Ps. 139 : 23 v.)

Fiskale Rariteiten

Over uw fiscaal nummer

TEGEN EEN MUUR PRATEN

In het afgelopen najaar heeft u een brief ontvangen, die het verdient toch nog eens besproken te worden in de Opbouw-kolommen.

Het gaat om een brief van de belastingdienst.

Ik kom daarop terug, niet vanwege eventuele fiskale aspecten (daar heb ik niet zo bijster veel verstand van), maar om attent te maken op een trend die zich ook bij andere organisaties voordoet. Meer en meer wordt van u en mij gevraagd om ons te melden met behulp van een administratienummer.

U kent de telefoongesprekjes wel, waar u tegen een muur praat, zolang u uw lidnummer, abonneenummer of wat dan ook ook niet opgeeft.

‘Mevrouw, ik heb enige tijd terug een adreswijziging gestuurd, maar ik ontvang nog steeds post op het oude adres.’ ‘Misschien heeft u vergeten het administratienummer te vermelden?’

‘Dat zou wel kunnen, want ik weet niet welk nummer dat is.’ ‘Het spijt me, meneer, maar correspondentie zonder administratienummer wordt apart gelegd.’ Etcetera.

Fiskus laat geen keuze

Om twee redenen sta ik stil bij de invoering (of beter: **doorvoering**) van een fiscaal nummer.

In de eerste plaats, omdat in principe iedere burger boven

DOOR A. W. BIERSTEKER WEZEP

15 jaar een fiscaal nummer heeft ‘gekregen’. Erg veel mensen zijn dus gemoeid met deze maatregel.

In de tweede plaats, omdat bij de belastingdienst - anders dan bij commerciële instellingen - voor u en mij geen keuzemogelijkheid open blijft. Indien bijvoorbeeld een uitgever van blad X zou weigeren een klacht in behandeling te nemen, als daarbij geen abonneenummer is opgegeven, kan ik simpel een eind maken aan die wan-toestand door het abonnement op te zeggen (in het uiterste geval door niet te betalen). Overigens zal een verstandige uitgever het niet zover laten komen!

Maar bij de belastingdienst doet zich een dergelijke keuzemogelijkheid niet voor!

Redenen genoeg dus om stil te staan bij de gang van zaken rond de doorvoering van het fiscaal nummer.

In het navolgende wil ik allereerst uw geheugen oprispen en kort aangeven, **waarom het ging** in de brief van de fiskus. Vervolgens zullen we eens goed kijken naar de **argumenten**, waarmee de introductie van een fiscaal nummer wordt verdedigd. Tenslotte wil ik stilstaan bij **verplichtingen**, die de belastingdienst op zou willen leggen aan de argeloze belastingbetaler, en erop wijzen dat men zich op een **hellend vlak** begeeft als nummers belangrijker blijken te worden dan ‘gewone’ persoonsgegevens als naam, adres enzovoort.

De fiskus helpen, of anders...

In de brief bij de opgave van uw fiscaal nummer werd, ter relativering (?), opgemerkt dat het ‘fiscaal nummer’ **intern** al lang werd gebruikt. Niets nieuws dus.

Ter motivering van de **externe** doorvoering van het fiscaal nummer, het gebruik ervan door u, uw werkgever, etc.) werd gewezen op de automatisering en de voordelen daarvan.

Verder werd u zijdelings op de hoogte gesteld van de verplichtingen, die voortaan voor u als belastingbetaler zouden (kunnen) gaan gelden.

Wat gebeurt hier?

Redactie

Ir. A. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. K. Muller
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redactie:

Ds. K. Muller,
Oude Veenscheiding 15,
8446 LC Heerenveen,
tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring:

M. J. F. van der Wal,
Brugakker 60-17,
3704 RA Zeist,
tel. 03404-61525

We zetten de feiten op een rijtje:

- Al geruime tijd wordt **binnen** het fiscaal bedrijf gebruik gemaakt van administratienummers. Dat zal ongetwijfeld gebeuren vanwege onder meer de administratieve eenvoud en efficiëntcy van nummers, omdat die als uniek gegeven per belastingbetaler kunnen dienen voor foutloze (?) identifikatie.
- Voortaan zullen die oorspronkelijk-**interne** nummers ook **extern** gebruikt gaan worden als ‘fiscaal nummer’. Dat wil zeggen: de belastingbetaler en diens werkgever (of uitkeringsinstantie) zullen gaan fungeren als administratief verlengstuk van de belastingdienst.
- Dat laatste geschiedt echter niet op basis van vrijwilligheid, maar wordt **verplichtend** opgelegd. In verhullende bewoordingen wordt zelfs gesuggereerd, dat het niet gebruiken van het fiscaal nummer **nadelige gevolgen** zou kunnen hebben (bijvoorbeeld ingeval van een uitkering).

Een bedenkelijke ontwikkeling. Een bepaalde instantie heeft terwille van efficiëntcy en dergelijke interne administratienummers ontwikkeld, en ‘dwingt’ nu haar ‘cliënten’, de belastingbetalers, om die nummers ook naar derden toe (werkgever(s), uitkeringsinstantie(s)) te gebruiken, op straffe van een mogelijk-vertraagde afhandeling van aanvragen (van uitkeringen), van klachten over onjuiste inhoudingen e.d.

Waarom toch? En: mag dat zo maar? Waar zal dat toe leiden?

(wordt vervolgd)

Christelijke vrijheid - wat is dat?

In 1983 werd overal herdacht, dat 500 jaar tevoren Maarten Luther geboren werd in het stadje Eisleben. Inderdaad, overal vond die herdenking plaats. Ook in de DDR, de Deutsche Demokratische Republik. Misschien zouden we gedacht hebben dat dáár die herdenking toch wel half ondergronds moest gebeuren, door een klein aantal getrouwe christenen, dwars tegen de dwang van de communistische machthebbers in. Maar zo was het in werkelijkheid helemaal niet. Integendeel, nergens werd de herdenking door de overheden zo duidelijk en zo krachtig gestimuleerd als juist in Oost-Duitsland! Nergens maakten de overheden er zoveel werk van!

Toen we dat zagen moesten er wel vragen bij ons opkomen. Belangrijke vragen!

Welke overeenstemming is er tussen de reformator Maarten Luther en de bonzen van de Oostduitse communistische partij? Welke gemeenschappelijke grondslag heeft het evangelie van de rechtvaardiging uit het geloof alléén met de ideologie van het socialisme?

Men heeft inderdaad gemeend het gemeenschappelijke te kunnen vinden en te kunnen aanwijzen. Men heeft gemeend ook Luther als een voorganger van de Oostduitse democratie te kunnen aanwijzen en eren. En dat zat hem dan juist in de woorden en begrippen die ons vandaag in het bijzonder bezighouden. In de woorden „vrijheid” en „bevrijding”. Deze woorden sloegen en slaan de brug tussen evangelie en ideologie. Zo meende men. En zo meent men het nog!

—☆—

In de dagen van Luther was er sprake van een grote verdrukking van het Duitse volk. Er was sprake van slavernij, van knechting, van uitbuiting. Die verdrukking kwam van óver de Alpen. Uit Rome. De kracht van die verdrukking was gelegen in de leer, dat Gods genade door de Here in de handen was gelegd van de geestelijkheid en in het bijzonder in de handen van de paus. De paus beschikte over Gods genade alsof die genade een ding was! En het was aan de paus om de kraan van die genade te openen dan wel dicht te draaien. Luther heeft het meegemaakt, dat die grote verdrukking een duidelijke economische gestalte aannam en dat zij zich met een geld-uniform omhulde. De aflaathandel! Genade als koopwaar! En er moest en er zou dan ook gekocht en betaald worden! Op straffe van uitsluiting en vagevuur!

Zo werd het Duitse volk geknecht, tot slavernij gebracht, uitgezogen, uitgebuit. Totdat Luther opstond. Totdat Luther met zijn stellingen kwam. Totdat hij door zijn optreden de aflaathandel terugdrong en allen de moed gaf zich te verzetten!

Zo heeft Luther zijn volk van een bitter-zware last bevrijd! Bevrijd! Hoort u het? Daar heb je de verklaring van de grote waardering voor Luther, zoals die ook door de groten van het Oostduitse communisme werd opgebracht. Luther als bevrijder! Bevrijder van het volk. Bevrijder van het proletariaat. Bevrijder uit de handen van een uitbuitende clerus, van een kerkelijke bourgeoisie, van een verdrukkende élite! En daarom werd Luther gemaakt tot de man van het volk, tot de man van de massa,

DOOR
H. SMIT
BARENDRECHT

tot de man van de democratie. In naam van de vrijheid! In naam van de bevrijding!

—☆—

Trouwens, ook in de dagen van Luther zelf was er al een merkwaardige waardering voor Luther op gang gekomen. Een waardering, die het wel niet lang heeft volgehouden, maar die toch ook onze woorden „vrijheid” en „bevrijding” erg hoog in haar vaandel had geschreven. Ik denk aan vele humanisten, die aanvankelijk ook alles in Luther zagen. Die humanisten waren niet bepaald communisten en ze bekommerden zich meestal ook echt niet om het gewone volk. Als het er op aankomt waren ze nogal élitair en aristocratisch. Het ging hun vooral om de goede en schone mens, om de mens van verstand en van cultuur en van zedelijkheid. Die goede en schone mens was door de roomse geestelijkheid zeer diep beledigd! Hij was immers op een onduldbare wijze onder de voogdij gesteld van het geestelijke leergezag en onder de geestelijke curatele van de paus! Hij was veroordeeld tot on-mondigheid en moest in de diepste afhankelijkheid zijn mond openen om het heil te ontvangen! Wat een vernedering voor die goede en schone mens! Ook die humanisten begonnen met een diepe waardering voor Luther. Omdat hij de mens had bevrijd uit de kluisters van de roomse kerk en haar geestelijken. Omdat hij die mens had losgemaakt van de vernederende voogdij van Rome. Omdat hij de mens zijn vrijheid weer had teruggebracht. O, ze hebben het met hun waardering niet lang kunnen volhouden. Maar ook hier stond alles in het teken van vrijheid en van bevrijding!

—☆—

Waarom heb ik het nu eigenlijk zo uitvoerig over Luther? Hebben we nog niet genoeg herdenkingen gehad? Jawel! Maar ik zou niet weten, waar je in de geschiedenis zo'n wonderlijk knooppunt van geestelijke spoorwegen aantreft als juist bij Luther! Een knooppunt van spoorwegen! Elke spoorweg is een vrijheidsgedachte! Al die gedachtenlijnen ziet men bij die ene Maarten Luther samenkomen. Daarbij kan de één de nadruk leggen op de bevrijding van het volk, de ander op de bevrijding van de

individuele mens. De één kan het accent leggen op het culturele, de ander op het maatschappelijk-sociale, een derde weer meer op het politieke. De meest moderne visies op vrijheid en bevrijding ontmoeten oudere standpunten. Rondom Luther schijnt de gehele wereld van de gedachten zich samen te trekken!

Maar hoe is het nu met Luther zelf? Wat denkt hij nu over vrijheid en bevrijding? Valt zijn gedachtengang samen met één van de genoemde spoorlijnen? Of staat hij op zichzelf? Zonder enige twijfel moeten we hier spreken van het unieke van Maarten Luther. En als we daarvoor oog krijgen, dan weten we meteen ook, hoe we de christelijke vrijheid moeten beschouwen!

—☆—

Allereerst wil ik u eraan herinneren, dat Luther zo lang en zo intens geworsteld heeft met de vraag, hoe hij toch gemeenschap en vrede met God zou kunnen verkrijgen. Door Gods goedheid heeft hij het antwoord mogen vinden in het evangelie van de rechtvaardiging uit het geloof in Jezus Christus. Het is voor Luther zonder meer onmogelijk geweest zich enig heil en enig geluk voor de mens voor te stellen lós van de gemeenschap en de vrede met God. Buiten die gemeenschap was er naar zijn vaste overtuiging niets te vinden dan de doodlopende weg van de zonde en de verschrikking van het oordeel.

Ook over vrijheid en bevrijding kon Luther niet spreken en denken lós van de gemeenschap met God. Vrijheid is er in die gemeenschap alléén. Bevrijding is er tót die gemeenschap! Op dat punt was Luther een duidelijke volgeling van Augustinus. Die had het zo kernachtig en zo diep gezegd: Gij, Here, hebt ons zó gemaakt, dat wij op U gericht zijn. Daarom is ons hart onrustig, totdat het rust vindt in U.

Luther spreekt graag en veel over de mens coram Deo, over de mens die voor Gods aangezicht staat en die daar slechts staan kan door de rechtvaardiging uit het geloof en door genade. Vrijheid, bevrijding! Slechts in de gemeenschap van Gods vrede in Christus. En juist op dat punt hebben de meeste humanisten hartgrondig afgehaakt!

—☆—

Coram Deo - voor Gods aangezicht. Maar voor Gods aangezicht staan, dat betekent: geloof, vertrouwen, eerbied, dienst. Daarmee hebben we een grote merkwaardigheid ontdekt! Namelijk deze, dat de christelijke vrijheid in het geheel niet in strijd is met het dienen van de Here. Integendeel, de vrijheid lééft pas in die dienst en tót die dienst zijn we bevrijd! Merkwaardig, zoals ik al zei!

Want in de wereld staan vrijheid en dienen steeds tegenóver elkaar. De Moabieten en de Ammonieten dienden koning David, maar dat was dan wel een zaak van „geveinsde onderwerping”, zoals de bijbel heel scherp zegt. En één ding staat toch wel vast: geveinsde onderwerping gaat niet samen met echte vrijheid!

Maar hoe is het nu met de dienaren, die koning Jezus door de evangelieverkondiging aan Zich verbonden heeft? Is er bij hen ook sprake van geveinsde onderwerping? Laat ons eerst eens horen hoe Paulus

Toespraak gehouden op de Ontmoetingsdag van de Nederlands Gereformeerde Kerken te Barneveld op 19 april 1986.

In de komende nummers hopen we de toespraken van ds A. Broersma en mevrouw M. Vrijmoeth-de Jong te plaatsen.

spreekt over de wet in Romeinen 8 : 3. Hij zegt daar, dat de wet zwak was door het vlees. De wet was niet bij machte de zonde haar machtspositie te ontnemen! Neen, de gehele geschiedenis van Israël heeft dat uitgewezen: Gods goede wet bewerkte afkeer en prikkelde tot verzet! Die afkeer kon zich uiten in brute goddeloosheid, maar zij kon zich ook verkleiden tot de vrome gestalte van onderwerping, maar dan van onderwerping uit angst, zonder hart. Bij de „vrome” farizeeërs was het ten diepste niet anders dan bij de Moabieten en Ammonieten onder koning David! Wat was het „vlees”... wat was de zonde hopeloos sterk, dat de mens onder Gods goede wet zo radicaal verkeerd ging!

Maar Paulus gaat in Romeinen 8 verder. Hij legt daar een geweldige diepte bloot. God heeft het vonnis over de zonde voltrokken! In het kruis van Christus. Door dat kruis heeft God de zonde uit haar machtspositie gestoten! ... opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, doch naar de Geest! De Heilige Geest werkt door het evangelie de kracht van Christus' overwinning in de gelovigen uit op zulk een wijze, dat zij de Here **van harte en gewillig** gaan dienen en dat zij in die dienst verkeren als in hun **levenselement!** Vrijheid, christelijke vrijheid! De Geest bevrijdt tot een dienen van de Here in gewilligheid, met vreugde, van harte!

—☆—

Luther heeft ook de vrijheid in het licht gesteld als vrijheid **van** een slavenjuk. Daarin volgde hij Paulus op een heel directe manier. Zo waarschuwde Paulus de Galaten, dat ze zich niet weer een slavenjuk mochten laten opleggen.

Slavernij kan op ons toekomen in een brute gestalte: als zondedienst, als leven naar wat er maar aan begeerten in je omhoog borrelt! Die brute gestalte is trouwens nog geniepig genoeg. Want zij wordt ons door de duivel altijd weer als vrijheid voorgesteld: vrijheid **van** de geboden, vrijheid **tòt** een leven naar je begeerten. Het is ermee als met een gebruiker van drugs. Hij wil „high” zijn, loskomen van de banden en beperkingen van het burgerlijke bestaan, werkelijk vrij zijn. Maar de omstanders zeggen met grote droefheid: Hij is helemaal verslaafd. Een slaaf, die meent vrij te zijn! Zo is het met hem die in de zonde leeft!

Maar ... die slavernij kan ook op ons toekomen in een vrome gestalte! Dat is even gevaarlijk! Dan komt ze naar ons toe als een heel ernstige gestalte, die dan toch maar de zonen en dochters van de Vader in Christus uit het huis van de Vader haalt om hen vervolgens vast te binden aan een ladder van mensen-voorschriften, die ze dan moeizaam en onder straffe leiding moeten bestijgen om weer tot God te ko-

men. Vreselijk: zonen en dochters beroofd van dat „coram Deo”, zonen en dochters tot slaven gemaakt! Tot slaven van een verre en vreemde God, die afwacht hoe wij het eraf brengen!

Paulus had met de judaïsten te doen, die de christenen wilden dwingen tot de besnijdenis en tot onderhouding van de voorschriften van de oude wet. Luther had de macht van Rome voor ogen, een macht die de paus en zijn clerus als nieuwe en valse middelaars geschoven had tussen de Vader in Christus en zijn zonen en dochteren!

Daar komt nog iets vreselijks bij. De mens van nature wil het gaarne zo! Hij wil zo vaak „verlost” worden van de wáre vrijheid. Hij laat zich graag omlaaghalen uit die hoge positie van de zonen en dochters coram Deo! Zoals Israël in 1 Samuël 8 graag zijn vrijheden opofferde om maar een koning te bezitten, die hen zou richten, die voor hen zou uittrekken en die hun oorlogen zou voeren! Opzien naar de Here in geloofsvertrouwen - ach, dat was hun te hoog! Zet er een koning **tussen!** En dan mocht die koning best regel op regel stellen. Men had dat over voor zijn veiligheid! Zo is het ook in de kerk telkens weer gegaan! Voor God staan - in het geloof - door Christus - als zonen en dochteren ... ach, dat is te groot en te hoog voor ons. Zó gespannen kan de boog van het geloof niet zijn! Zet er een koning **tussen!** Tussen de Here en ons. Laat een paus ons de genade toereiken! Laat hij maar komen met regels en lasten met het oog op onze veiligheid! Laat het concilie ons de weg wijzen! Laat de synode voor ons uittrekken! Laat de theologie ons richten! Want wij zijn te klein om zonen en dochteren te zijn. Wij zijn **léken!** De clerus moge ons leiden! Het geeft zo'n rust middelaars te hebben, buiten die ene middelaar Christus!

Een wegwerpen en een inleveren van de christelijke vrijheid! In moeilijke tijden is het ook in de kerk zo fijn, als er iemand voor ons denkt en voor ons beslist! Paulus streed tegen deze geest! Luther streed er tegen!

Vrijheid als vrijheid **van** slavernij. Als vrijheid van elke macht, die de zonen en de dochters van de Vader in Christus vervreemdt en die hen uit het huis van de Vader verwijderd!

—☆—

Tenslotte: In hetzelfde hoofdstuk - Galaten 5 -, waarin Paulus waarschuwt tegen het aannemen van een slavenjuk, zegt hij ook nog iets anders: Want gij zijt geroepen, broeders, om vrij te zijn gebruikt echter die vrijheid niet als een aanleiding voor het vlees, maar dient elkander door de liefde. Het dienen van elkander!

De oude Grieken beweerden, dat onze individuele vrijheid haar begrenzing vond in de naaste. Dat is niet christelijk gezegd. De broeder en de naaste - ze zijn niet onze begrenzing maar onze bestemming! En wie in hartelijke vreugde zijn bestemming bereikt die is waarlijk **vrij!** In een goed gezin kun je dat echt beleven. De zorg voor de broertjes en zusjes is dan niet meer een vrijheidsberoving. In die zorg komen we waar we in het gezin zijn moeten! En als 't echt goed gaat, dan raken we verlost van de heimelijke begeerte, dat iemand ons nog eens zou mogen komen zeggen, dat het allemaal niet hoeft! Plicht en verlangen komen

dan **sámen!** En dát is nu één van de grote doelen van de Heilige Geest in de gemeente! Vrij tot het dienen van elkander. In de liefde! Ja, want alleen in de liefde zijn we vrij van „geveinsde onderwerping”!

En vanuit de broederliefde gaat het naar buiten toe. De liefde jegens állen - zo lezen we in 2 Petrus 1. Uw vriendelijkheid zij alle mensen bekend! Uw inschikkelijkheid. Maar we stellen dan toch wel even de vraag, wat inschikkelijkheid nog met vrijheid te maken heeft!

In Handelingen 4 wordt heel typerend gezegd, dat de „massa” van de gelovigen één was van hart en ziel. Van nature een plompe menigte; door de Geest een ware éénheid. En dan wordt gesproken van het getuigenis van de opstanding van de Here Jezus, dat door de apostelen werd gegeven. Vervolgens wordt ons gemeld, dat huizen en akkers werden verkocht ten bate van de behoeftigen. De Geest maakt hen tot een éénheid in liefde! Het evangelie van de opstanding, van de overwinning van de dood, **bevrijdt** de gelovigen van alle krampachtigheid. Zij worden losgemaakt van de levensverzekering, die ze in hun huizen hadden, en van de stervensverzekering, die de akkers hun boden: de mogelijkheid van een graf op Jeruzalems grondgebied! Zij behoeven niet krampachtig te zijn met hun bezittingen. Ze zijn niet als mensen die in een veel te groot aantal wachten op de laatste bus. Want de Here is opgestaan! En Hij is nabij! En Hij zal de zachtmoedigen het aardrijk doen beërven.

Christelijke vrijheid: Vrijheid **van** alle krampachtigheid zoals we die aantreffen bij hen, die „geen deel dan in dit leven wachten”. Vrijheid **tòt** een dienen van elkander in de liefde en tot inschikkelijkheid jegens allen. Een vrijheid gedragen en gevoed door de christelijk **hóóp!**

—☆—

We vatten nog even kort samen:

De christelijke vrijheid als een **mogen** staan voor Gods aangezicht als zonen en dochteren door Christus; ... als een mogen dienen van de Here in vreugde en van harte, in liefde, door de Geest; ... als een verwerping van elke macht, die de zonen en dochteren van de Vader vervreemden en onder mensen-voogdij stellen zou; ... als de mogelijkheid om de broeders en de naasten te dienen met vreugde en daarin de bestemming te bereiken; ... als een verlost zijn van alle krampachtigheid door het evangelie van de christelijke hoop.

BLIJDSCHAP

*Gij hebt het licht gezaaid op al mijn paden,
en vreugde geurt uit iedere bloem mij toe,
de bomen fluistren vrolijk met hun bladen,
de wind waait blijheid van ik-weet-niet-hoe,
en alle mensen zijn mij wél genegen,
op lichte voeten loop ik hen voorbij
ik ben met mijn gevulde hand verlegen,
de zon verjaagt de somberheid uit mij,
de regen is mijn schild, de zon mijn wapen,
de wind, de bloemen, alles is zo zoet ...
en als ik kijk naar wat Gij hebt geschapen,
dan weet ik dit alleen: het is zéér goed!*

Uit: Een boom in de wind — Nel Benschop
Uitg. J. H. Kok, Kampen

Eens of steeds opnieuw?

IV. De „Slapende Profeet“

Vraag: kan je in dit leven de volmaaktheid bereiken?

Antwoord: waarom verwacht je van mij dat ik in één leven bereik waar de Meester dertig levens voor nodig had? (N.B. de „Meester“ is Jezus Christus.)

Edgar Cayce

Aangezien wij „allen gezondigd hebben en de heerlijkheid Gods derven“), zouden we gedoemd zijn, als we slechts één leven hadden om ons bij de Vader aanvaardbaar te maken.”

Edgar Cayce

In welk verband?

Reïncarnatie hoort, hebben we in voorgaande artikelen gezien, veelal thuis binnen de gedachtengang en ervaringswereld van de Oosterse religies. Of binnen de zogenaamde „esoterische traditie“, de lijn van „occultisten“, mensen die verborgen kennis of een geheime leer zoeken (en meestal ook wel weten te vinden!)

Het hoort thuis binnen een kader waarin ook meditatie, yoga, het „schouwen in het astrale licht“, het helder-zien van de losgevalen van de ziel na de dood etc. een plek krijgen.

En dat terrein is aantoonbaar anders dan de leefkring die de Bijbel ons toont. Er is een géestelijke wereld, een wereld van soms verbluffende ervaringen, van soms onbegrijpelijke vermogens. Er is een wereld die je als mens kunt binnengaan, maar, zo maakt de Schrift op talloze plaatsen duidelijk, een wereld die je niet betreden mag! Omdat het een God vijandige geestelijke wereld is. Er deel aan hebben is een „gruwel“.

De spanning tussen het cyclische denken, het kringloopdenken, en de visie van de Bijbel op de geschiedenis, een lijn van begin naar voleinding, is - zij het kort - al aangegeven. In de Bijbel lees je verder het unieke van de mens, het onvervangbare van het individu. In nagenoeg alle stelsels van reïncarnatie is géén plaats voor een unieke mens; slechts voor een keten van zijnsvormen. Daar is ook de mens niet uniek; je kunt ook als een dier of een plant terugkomen. In hun diepere door-denkking blijken deze tegenstellingen van het allergrootste belang. Je móet kiezen!

Ook Edgar Cayce

Bij Oosterlingen gaat reïncarnatie-denken hand in hand met een heel andere kijk op wie God en wie de mens is. Bij Rudolf

DOOR P. J. VAN KAMPEN ZEIST

Steiner gaat het gepaard met een zeer buitenissige, om niet te zeggen, bizarre kijk op wie Christus is. Is zoiets nu toeval, of is het kenmerkend voor dit soort denken? Is er een samenhang?

Zelf meen ik van wel. Ik meen dat bevestigd te zien in het geval van Edgar Cayce, die in deze eeuw in Amerika leefde. Edgar Cayce (spreek uit - ongeveer - Kee-sie) leefde van 1877 tot 1945. Hij was een man van eenvoudige kennis, melden zijn biografen. Hij was uit een zeer kerkelijk milieu afkomstig. Men weet te melden dat Cayce jaarlijks de Bijbel helemaal doorlas; dat zou hij in zijn leven 46 keer gedaan hebben!

Cayce was een opmerkelijke man, een fenomeen, waarover men nog niet is uitgedacht. Hij heeft heel wat aanhangers aan de overzijde van de Oceaan, waar men de „Association for Research and Enlightenment“ kent, het „Genootschap voor Onderzoek en Verlichting“. Deze Cayce-fanclub heeft zijn vele uiterst merkwaardige uitspraken, „readings“, op schrift gezet en uitgegeven.

„Readings“

Toen Edgar zeven of acht jaar oud was, had hij een „psychische“ ervaring van helderziendheid. Hij zag een lichtende gestalte die hem zei dat zijn geboden verhoord waren. Zijn wens mocht in vervulling gaan: „dat ik anderen mag helpen, met name kinderen die ziek zijn, en mijn medemens mag liefhebben.“²⁾

Op een goede dag wordt Edgar aangegrepen door een hevige hoofdpijn die hem zijn bewustzijn ongeveer doet verliezen.

Weliswaar komt hij er wat bovenop, maar hij raakt vervolgens zijn stemgeluid kwijt. Hij wordt geholpen door een hypnotiseur die bewerkstelligt dat hij onder hypnose wel kan spreken. Later besluit hij zichzelf in een staat van bewusteloosheid te brengen. Op zondagmiddag 31 maart 1901 geraakt hij uit zichzelf in een staat van bewusteloosheid en volgt zijn eerste „reading“. De woorden die hij spreekt: „Ja, we kunnen het lichaam zien. In zijn normale lichamelijke toestand is dit lichaam niet in staat te spreken, vanwege een gedeeltelijke verlamming van (een deel van de spieren) die tot een defect aanleiding geeft. Dit effect kan worden verwijderd door steeds te oefenen, door, als het lichaam buiten bewustzijn is, suggestie te benutten.“³⁾

In de jaren die volgden kwamen naar schatting 30.000 „readings“ waarin hij - steeds dus in staat van bewusteloosheid - bij talloze mensen de juiste diagnose van een ziekte stelde, het juiste geslacht opgaf van nog ongeboren kinderen, succesrijke behandelingen voorschreef voor gevallen van kanker, suikerziekte, tuberculose, hernia, epilepsie, artritis, en nog vele andere kwalen. Hij voorspelde ook het ineenstorten van de Effectenbeurs in 1929, het einde van de ergste recessie, terwijl veel mensen op zijn advies grond kochten in gebieden die tot recreatiecentra uitgroeiden. Een aantal beleggers is dank zij Cayce rijk geworden. Volgens de (betrouwbare) berichten verblufte Cayce gedurende zijn zelf-opgewekte trance de medische autoriteiten met zijn medische terminologie (nooit ergens geleerd; als hij bij bewustzijn was, kende hij die termen niet). Ook sprak hij dan diverse talen die hij normaal niet kende. In 1933 ontmoette hij echter een man die hem op het spoor van reïncarnatie zette. Vanaf dat moment komen in Cayce „readings“ veel verwijzingen voor naar Reïncarnatie en Karma, waarvan Cayce later ontkende dat ze ook maar ergens met de Bijbel strijdig zouden zijn. Ook begon hij veel te spreken over de verloren gegane (mythische?) staat Atlantis, die volgens zijn zeggen in de toekomst weer een rol zou gaan spelen.

Let echter op

Daarbij is een aantal dingen opmerkelijk. Om te beginnen ging hij zijn trance altijd in

door een plekje tussen de wenkbrauwen aan te raken, waar oosterlingen hun derde oog, hun geestelijke orgaan, plaatsen. „Dan wacht ik een paar minuten totdat ik een soort signaal „vertrek maar“ krijg - een felwitte lichtflits... dat licht is voor mij het teken dat ik contact heb gemaakt.“⁴⁾ Dan kent hij de naam van de (onbekende) bezoeker die voor zijn kwaal een diagnose vraagt, enzovoort. Ten tweede sprak Cayce in trance vaak over zichzelf in de meervoudsvorm: als „wij“. Een aantal christenen zoekt de wortels van deze vermogens daarom in de wereld van de demonen. Denk bijvoorbeeld aan Legioen, de bezetene, die het ook heeft over „ons“.

Ten derde zijn daar die uitspraken over de opkomst van Atlantis, een (mytisch?) rijk van hoge beschaving dat ooit zou zijn verzonken. Cayce situeert dat rijk, waarover onder andere de Griekse filosoof Plato spreekt, in de buurt van Florida; daar ligt het op de bodem van de ernaar genoemde Atlantische Oceaan. Cayce's uitspraken droegen zeker indirect bij tot de rage rond de zgn. „Bermuda Driehoek“, die zo'n 15 jaar geleden hevig woedde. Voeg daar dan zijn gedachten over reïncarnatie bij; allerlei verhalen over reïncarnatie betreffen, heb ik begrepen, ook oude Atlanteeërs en hun volgende verschijningen in andere, latere levens. Weer zo'n occult stokpaardje.

Schriftbeschouwing

Cayce's Bijbelbeschouwing en zijn omgaan met de Bijbel mag ook minder dan echt orthodox heten! Ik citeer wat zaken:

— „In den beginne werden alle zielen geschapen.“ Iedere ziel, zo heb ik begrepen, komt als mens op aarde. Na de dood verlaat de ziel het lichaam, maar komt later in een ander lichaam terug; in het onbewuste wordt toegang verkregen tot eigenschappen, hoedanigheden, vaardigheden die in vorige levens zijn bijeengebracht. Deze toegang tot het verleden, een toegang dus via het onbewuste, vormt de basis van Cayce's leer van het karma, de wetmatigheid die maakt dat de menselijke ziel weer verder kan.

— Is Adam de eerste mens? Afhankelijk van hoe je dat bedoelt! Adam is n'et de eerste mens in zijn eerste bestaan, maar de eerste mens in een later leven! Tevoren was „Adam“ al een aantal keren op aarde geweest. „In den beginne als Amilius, als Adam, als Melchizedek, als Zend, als Ur, als Asaf, als Jozua, als Jozef, als Jezus.“

— De uitspraak van Paulus (Romeinen 3): „want allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods” krijgt bij Cayce, de man met veel Bijbelkennis, de nodige aandacht. Pleit dit niet voor reïncarnatie? Hoe zou je in één leven God kunnen gaan behagen?

— De vraag: Wanneer kwam de wetenschap tot Jezus dat hij de Verlosser der wereld zou zijn? wordt beantwoord met: „Toen hij in zonde viel, in de Hof van Eden.”

— We lezen bovenaan dit artikel dat de Meester (d.w.z. Jezus) derig levens heeft nodig gehad om tot de volmaaktheid te komen.

— Cayce's uitleg van de Opstanding kan bijna niet anders verstaan worden dan als een wat moeizaam verhaal over de ziel die in korte tijd een ander lichaam aanneemt en terugkeert uit de doden.

En laten er nou Christenen zijn die bovengenoemde uitspraken

een ontkenning van de waarheid der Schriften achten...

Wat te denken?

Wat daarom te denken van een man die kennelijk zeer veel goeds heeft gedaan, een menslievende uitstraling had. Een man die de Bijbel kende, zozeer dat zijn taalgebruik erdoor gestempeld werd. Maar ook een man die inhoudelijk in zijn uitspraken in trance-toestand allerlei okkulte thema's aansnijdt? Atlantis, reïncarnatie, karma. En die en passant ook vele heilswaarheden uit de Schrift terzijde legt of anders uitlegt?

Cayce's levensbeschouwing kan onmogelijk overeenkomstig de Bijbel heten.

¹⁾ De meeste uitspraken zijn geciteerd uit: J. Bjornstad. Jeane Dixon/Edgar Cayce. 20th Century Prophecy. Bethany Fellowship. Minneapolis, U.S.A., 1969.

Jos van Dijken, De kring rond — Praktische handreiking voor het werken met bijbelkringen en gespreksgroepen. 120 blz., f 14,90; uitg. J. N. Voorhoeve, Den Haag.

L. P. Pansier e.a., Automatisering over ons. GSEV-reeks nr. 10; 103 blz., f 15,90; uitg. De Vuurbaak, Barneveld.

F. H. Tijssen, Ethiek van het ondernemen. GSEV-reeks nr 11; 39 blz., f 9,75; uitg. De Vuurbaak, Barneveld.

Drs Th. Haasdijk, Nationaal gereformeerde gemeentepolitiek. Toelichting op de Leidraad voor een nat. geref. gemeenteprogram — G. J. Schutte/drs H. H. Sietsma, supplement op de tweede herziene druk; Publikatie van de Groen van Prinsterer Stichting nr. 51; 176 blz., f 19,50; uitg. De Vuurbaak, Barneveld.

Prof. mr drs W. Nieboer, Zorg voor leven; 'Euthanasie' in het strafrecht; Publikatie van de Groen van Prinsterer Stichting nr. 52; 80 blz., f 14,75; uitg. De Vuurbaak, Barneveld.

Nel Goudzwaard-Dubois, Nieuw als een bruid. Dichtbundel. 36 blz., f 8,90; Kok, Kampen.

Kerknieuws

Ned. Geref. Kerk van Wageningen

In de periode van 13 juli t/m 10 augustus a.s. wordt slechts één dienst per zondag gehouden en wel 's avonds om 7 uur. De dichtstbijzijnde ochtenddiensten worden gehouden in Ede, Beukenlaan 12 om 8.45 uur en te Arnhem, Weverstraat 15 eveneens om 8.45 uur.

Ned. Geref. Kerk van Heerde

De kerkeraad heeft een beroep

uitgebracht op kandidaat Tj. Baron te Apeldoorn.

Lijst van studenten met preekconsent.

J. J. Arnold, Wittenstein 6, 7414 EV Deventer, tel. 05700-43447.

Tj. Baron, Eekschildersdreef 510, 7328 LH Apeldoorn, tel. 055-420259.

A. Boshuizen, Stellingmolen 42, 3995 AV Houten, tel. 03403-76580.

F. R. Bruintjes, Hoogstraat 78, 4141 BD Leerdam, tel. 03451-19945.

W. van Dijk, Rembrandt van Rijnstraat 33, 3751 VH Bunschoten, tel. 03499-83730.

B. J. Eikelboom, Westdijk 40b64, 3752 AE Spakenburg, tel. 03499-86310.

J. J. van Es, Leimuiderdijk 50, 1435 CS Rijsenhout, tel. 02977-21002.

D. W. Fijan, Kriekengarde 44, 3992 KK Houten, tel. 03403-74479.

J. M. de Groot, Sinjeur Semeijnstraat 10, 1183 LE Amstelveen, tel. 020-436523.

C. P. Kleingeld, Loenhorst 49, 2402 LV Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-33562.

P. Kurpershoek, Beek 18, 9406 GV Assen, tel. 05920-53146.

J. M. Mudde, Pythagorasstr. 378, 7323 HV Apeldoorn, tel. 055-667664.

G. J. Zwarts, Schefferstraat 7b, 3033 RL Rotterdam, tel. 010-672044.

Ned. Geref. Kerk van Kampen

De kerkeraad heeft een beroep uitgebracht op ds M. de Jong, predikant van de kerk van Alphen a/d Rijn.

Vakantiegangers Zld-Limburg

Wanneer u deze zomer uw vakantie doorbrengt in Zuid-Limburg, bent u 's zondags van harte welkom in de Ned. Geref. Kerk van Maastricht.

De diensten beginnen om 9.30 en 17.00 uur en worden gehou-

Administratie

Administratie-adres:

Postbus 84,
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54288
Gironummer 404945
t.n.v. Geref. Persver. Opbouw.

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementenprijs:

(bij vooruitbetaling)
f 50,— per jaar of f 26,50 per half jaar.
Voor studenten f 40,— per jaar.
Buitenland f 70,— per jaar of f 95,— per luchtpost.

Advertentieprijs:

45 ct per mm.
Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3, 3701 AL Zeist.
Tel. 03404-22452.
Postbus 244, 3700 AE Zeist.

den in de 'Waalse Kerk', St. Pieterstraat 6, Maastricht.

Na de ochtenddienst begroeten we u graag onder het genot van een kop koffie. Er is oppas voor de kinderen, voor wie ook een bijbelverhaal wordt verteld.

De kerk is als volgt te bereiken: Uit de richting Gulpen-Vaals (N278): Rechtdoor richting centrum. Dadelijk na het passeren van de Maas, nog op de (Kennedy)brug, bij ANWB-bord 'Centrum via een 'krul' afdalen naar de begane grond. Vierbaansweg oversteken, daarna gelijk de eerste weg rechts. Auto parkeren bij de poort. De weg lopend vervolgen. Einde weg rechts. De kerk vindt u dan na 50 meter aan uw linkerhand. Uit de richting Eindhoven-Heerlen (A2): Rechtdoor richting Luik. Na het 5e stoplicht afslag 'Centrum' (rechtsaf). Na het passeren van de Maas verder als boven.

Uit de richting Luik (A2): Af-

Redactie ontving

Ds B. van Zijlkom, God komt tot Zijn volk; Schetsen over het boek Exodus; 121 blz., f 11,— (ekskl. porto); uitg. Bond van Mannenverenigingen op gereformeerde grondslag, p.a. Zuidsingel 40, 4571 HP Axel.

Dr J. H. van de Bank, Het blijvend woord — Kerkgeschiedenis. 199 blz., f 34,50; uitg. J. H. Kok, Kampen.

T. M. Wijman, Uw Woord is een lamp voor mijn voet; gedichten. 44 blz., f 6,50; uitg. De Schans, Werkendam.

R. Willering-Kloeze, Wachtend luisteren. Gedichten; 42 blz., f 7,50; uitg. De Schans, Werkendam.

J. H. van der Laan e.a., Woord in beweging, deel 3: exegetisch-homiletische commentaren, Veertigdagentijd I; 263 blz., f 42,50; uitg. J. H. Kok, Kampen.

Schrift en getuigenis, Aantreden of wegwezen? Samen op weg. Het gereformeerde kerklied nu voor de beslissende keuze. 20 blz., f 5,— (te bestellen door overmaking op girorek. 1599800, t.n.v. Penn. S. en G., Haarlem).

F. Bettex, De heldenstrijd der Camisards. Over vervolging en strijd van de Hugenoten in Frankrijk. 59 blz., f 11,—; uitg. De Groot Goudriaan, Kampen.

G. van der Haven, Geest-driftig geloven. Eigentijdse weergave van twee Timotheus. 99 blz., f 16,50; uitg. J. H. Kok, Kampen.

Drs E. W. v. d. Poll, Op gespannen voet. Geschiedenis en aktualiteit van Romeinen 13 en Openbaring 13. 108 blz., f 19,90; uitg. J. H. Kok, Kampen.

Ds J. Overduin, Kies dan het leven. Een keuze uit zijn dag-meditaties. 306 blz., f 19,90; uitg. J. H. Kok, Kampen.

STEUN DE K.B.

In BELGIE wordt met plakaten, poster, traktaten, bezoeken, enz., getuigd van **Jezus Christus** door „De Kruisbanier”. Dit werk mag niet stoppen. Steun De Kruisbanier door storting op postrekening **202511** ten name van De Kruisbanier, Den Haag.

Desgewenst zenden wij u ex. van bovengenoemde toe: Elisabethlaan 71, 2600 Berchem-Antwerpen.

slag 'Maastricht'. Na het passeren van de Maas verder als boven.

COGMA

D.V. van woensdag 11 t.m. vrijdag 13 juni a.s. zullen enkele gezinnen, zowel militaire als burgergezinnen te West-Duitsland bezocht worden.

De te bezoeken plaatsen zijn: Schöppingen, Haltern, Keulen en Mönchengladbach.

Deze korte bezoekreis zal worden gemaakt door de voorzitter ds J. Goudzwaard en de secr. H. J. Bosch.

Nieuwe adressen gaarne via tel. 053-762272.

Adreswijziging

Het contactadres Ned. Antillen (blz. 185 jaarboekje) dient als volgt te worden gewijzigd. F. Zwart Kaya Rafael Hansen no. 6 Willemstad Curaçao. N.A.

Militair adres F. Zwart: marinebasis Parera p.a. marinepostkantoor postbus 99999 1000 NB A'dam.

Militair of burgerlijk personeel, uitgezonden naar de Ned. Antillen en behorende tot de Gereformeerde gezindte zijn van harte welkom op dit adres.

Telefoonnummer ds Hielema

Het juiste telefoonnummer van ds Hielema is 023-254808.

Gorinchem, mei 1986

22 juni 1986 zijn Ds. en Mevr. van Atten 25 jaar getrouwd. Op 19 juli 1961 werd Ds. van Atten in het ambt van Predikant bevestigd.

Gaarne stellen wij u in de gelegenheid, Ds. en Mevr. van Atten **21 juni 1986** te feliciteren tijdens een receptie in de Benedenzaal van de Exoduserk, Mollenburgseweg 15 te Gorinchem van 15.00-18.00 uur.

De Kerkeraden van Almkerk-Werkendam en Gorinchem

HET NEDERLANDS GEREFORMEERD SEMINARIE TE ZAANDAM

stelt de inschrijving open voor het volgen van de colleges voorbereidend op het kandidaatsexamen Theologie. Men melde zich aan bij de Rector, ds. J. C. Janse, Spechtstraat 65, 3853 VB Ermelo, tel. 03417-51.659 of bij de Secretaris van de Raad van Docenten, ds. J. Stuij, Lelystraat 107, 8265 BC Kampen, tel. 05202-21.659, of men vrage een Studiegids aan bij het Secretariaat, Voordoeel 30, 3264 AV Nieuw-Beijerland, telefoon 01859-1651.

Studeren in Utrecht?

Maak méér van je studententijd! Bij SSR-NU: christelijke studentengezelligheidsvereniging, voor gezelligheid, vriendschap en ontplooiing.

Bel voor informatie en inspiratie: Bert: 030-433366.

GRIMENTZ (Wallis)

modern 5-persoons appartement, prachtig gebied, nog vrije perioden in juni t/m september v.a. f 410,— p.w. of f 725,— per 14 dagen.

Tel. 03494-56045.

Boeken, Periodieken en Handelsdrukkerij

Drukkerij „Steenbergen"

Gestigd sinds 1901

Postbus 244 — 3700 AE Zeist
Nooitgedacht 3 — 3701 AL Zeist — Tel. 03404-22452

„Goed is de Here voor wie Hem verwachten voor de ziel die Hem zoekt; goed is het, in stilheid te wachten op het heil des Heren"

Klaagliederen 3 : 25, 26

Op 28 mei 1986 heeft, na een moedig gedragen lijden, de Here verlost en bij Zich thuisgehaald Zijn kind, mijn lieve vrouw, onze zorgzame moeder en oma

Margaretha Wulffraat-Swiers

op de leeftijd van 65 jaar.

Piet Wulffraat
Clasien en Bert Zwiers
Tim en Marianne Wulffraat
Alice en Leendert v. d. Giesen
Johan en Lia Wulffraat
en kleinkinderen

4631 JE Hoogerheide
Laan Olieslager 9

De begrafenis heeft inmiddels plaatsgevonden.

VERSCHENEN

Ds. A. H. Algra

Pastorale notities

Deze bundel biedt een keus uit de pastorale notities die ds. Algra sinds jaren schrijft voor Opbouw en het Friesch Dagblad. Ze zijn in hun veelzijdigheid verrassend, levensrecht, soms humoristisch en dan weer ontroerend. Vaak ligt het uitgangspunt in de rijk gevarieerde pastorale praktijk van ds. Algra.

De auteur is geen studeerkamergeleerde, en dat komt in deze notities goed tot uiting. Toch weet hij - dankzij zijn grote kennis - de zaken waar hij over schrijft uit te tillen boven het niveau van de persoonlijke ervaring.

Een prachtig geschenkbokje.

Paperback, 100 blz., f 14,50.

Uitgave KOK - KAMPEN

U kunt dit boekje bestellen door onderstaande bon in te vullen en in een ongefrankeerde envelop te zenden aan **Opbouw, Antwoordnummer 38, 3940 ZD Leersum**. Het is ook verkrijgbaar in de boekhandel.

BESTELBON

Naam:

Adres:

Postcode + woonplaats:

bestelt hierbij ex. van Algra, **Pastorale notities** via boekhandel/rechtstreeks van de uitgever. *)

*) Doorhalen wat u niet wenst. Bij rechtstreekse levering door de uitgever wordt voor bestellingen beneden de vijftien gulden f 1,50 verzendkosten berekend.

